Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U005309

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 24-09-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шевчук Олександр Петрович
2. Oleksandr P. Shevchuk

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0004-6082-253X

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 011

Назва наукової спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Галузь / галузі знань: освіта

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Дата захисту: 22-10-2026

Спеціальність за освітою: Середня освіта (Фізична культура)

Місце роботи здобувача: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 17041

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.25.19, 14.25.01, 14.25.09, 77.03.05

Тема дисертації:

1. Формування ігрової компетентності здобувачів початкової освіти в умовах компетентнісно орієнтованого фізичного виховання

2. Formation of Game Competence in Primary School Students within Competense-Oriented Physical Education

Реферат/анотація:

1. Актуальність дослідження зумовлена недостатньою руховою активністю молодших школярів та їхнім тривалим користуванням цифровими пристроями. Мета дослідження: теоретично обґрунтувати й розробити модель формування ігрової компетентності здобувачів початкової освіти в умовах компетентнісно орієнтованого фізичного виховання та експериментально перевірити її результативність за реалізації визначених педагогічних умов. Об'єкт дослідження: компетентнісно орієнтоване фізичне виховання здобувачів початкової освіти. Предмет дослідження: модель і педагогічні умови формування ігрової компетентності здобувачів початкової освіти в умовах компетентнісно орієнтованого фізичного виховання. Застосовано теоретичні (аналіз, порівняння, систематизація, узагальнення, педагогічне моделювання), емпіричні (анкетування, педагогічне спостереження, експертне оцінювання, педагогічний експеримент) та математико-статистичні методи. Ігрову компетентність здобувачів початкової освіти в умовах компетентнісно орієнтованого фізичного виховання визначено як інтегровану здатність і готовність

молодших школярів свідомо, самостійно, безпечно й відповідально діяти в різних ситуаціях ігрової рухової діяльності. Її зміст охоплює розуміння мети й правил гри, виконання рухових та ігрових дій, уміння діяти відповідно до ігрової ситуації, взаємодіяти з іншими учасниками, дотримуватися правил безпечної поведінки та принципів чесної гри, контролювати власні емоції й відповідально ставитися до спільного результату. Обґрунтовано структуру ігрової компетентності, що охоплює мотиваційний, знаннєвий, практичний та особистісний компоненти. Відповідно до них конкретизовано мотиваційно-ціннісний, когнітивно-ігровий, діяльнісно-руховий і соціально-особистісний критерії, для кожного з яких визначено п'ять показників. Розроблено протокол комплексного оцінювання, що охоплює 20 показників, ступінь прояву кожного з яких оцінювали від 1 до 4 балів. Загальна сума могла становити 20–80 балів: початковому рівню відповідало 20–35 балів, середньому – 36–50, достатньому – 51–65, високому – 66–80 балів. Уперше розроблено й теоретично обґрунтовано модель, що охоплює цільово-методологічний, змістово-процесуальний і діагностико-результативний блоки. Методологічну основу моделі становлять компетентнісний, діяльнісний, особистісно орієнтований та ігровий підходи. Формування ігрової компетентності передбачає мотиваційно-орієнтаційний, діяльнісно-формувальний та рефлексивно-узагальнювальний етапи. Уперше визначено й теоретично обґрунтовано педагогічні умови формування ігрової компетентності здобувачів початкової освіти: формування інтересу та позитивного ставлення здобувачів початкової освіти до ігрової рухової діяльності; забезпечення цілеспрямованого навчання здобувачів початкової освіти ігрових дій, правил рухливих ігор та елементів спортивних ігор; організація цілісного ігрового освітнього середовища в урочній і позаурочній діяльності. Педагогічний експеримент мав квазіекспериментальний дизайн і тривав із вересня 2024 року до травня 2025 року на базі Луцького ліцею № 21 імені Михайла Кравчука та Луцької гімназії № 19. Залучено 231 здобувача початкової освіти 3–4 класів: 115 осіб — до контрольної групи, 116 — до експериментальної. Групи сформовано на основі наявних класних колективів без індивідуальної рандомізації учасників. Оцінювання до й після експерименту здійснювали ті самі три незалежні експерти. Підсумкове значення за кожним показником визначали як медіану їхніх оцінок. Коефіцієнт конкордації Кендалла W становив 0,72–0,89 ($p < 0,001$). На початку експерименту статистично значущих міжгрупових відмінностей за загальним рівневим розподілом і загальною сумою балів не встановлено. Основним показником оцінювання результативності визначено індивідуальну зміну загальної суми балів ΔS: її медіана становила 3,0 бала в контрольній і 8,0 бала в експериментальній групі; міжгрупова різниця була статистично значущою ($U = 1861,0$; $p < 0,001$). У межах додаткового аналізу підсумкові міжгрупові відмінності були статистично значущими за мотиваційно-ціннісним і когнітивно-ігровим критеріями, але не за діяльнісно-руховим і соціально-особистісним. Одержані результати дають підстави зробити висновок про результативність упровадження розробленої моделі та реалізації визначених педагогічних умов у досліджених закладах освіти з урахуванням обмежень квазіекспериментального дизайну. Розроблено методичне забезпечення реалізації моделі на уроках фізичної культури й у позаурочній діяльності, авторську методичну розробку «Розвиток ігрової компетентності на уроках фізичної культури для школярів початкових класів» та діагностичний інструментарій. Основні результати впроваджено в освітній процес зазначених закладів загальної середньої освіти, а також у професійну підготовку майбутніх педагогів у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, Луцькому педагогічному інституті та Рівненському державному гуманітарному університеті.

2. The relevance of the study stems from insufficient physical activity among primary school pupils and their prolonged use of digital devices. The aim of the study is to theoretically substantiate and develop a model for developing primary school pupils' game competence within competence-oriented physical education and experimentally evaluate its effectiveness when the identified pedagogical conditions are implemented. The object of the study is competence-oriented physical education for primary school pupils. The subject of the study is the model and pedagogical conditions for developing primary school pupils' game competence within competence-oriented physical education. Theoretical (analysis, comparison, systematisation, generalisation and pedagogical modelling), empirical (questionnaires, pedagogical observation, expert assessment and a pedagogical experiment) and mathematical and statistical methods were used. Primary school pupils' game competence within

competence-oriented physical education is defined as their integrated ability and readiness to act consciously, independently, safely and responsibly in diverse situations involving game-based physical activity. It encompasses understanding game objectives and rules, performing motor and game actions, responding appropriately to game situations, interacting with other participants, observing safety rules and fair play principles, regulating their emotions and taking responsibility for shared outcomes. The structure of game competence was substantiated, with motivational, knowledge-related, practical and personal components. The corresponding motivational-value, cognitive-game, activity-motor and social-personal criteria were specified, each with five indicators. A comprehensive assessment protocol covering 20 indicators was developed; each indicator was rated from 1 to 4 points. Total scores could range from 20 to 80, with levels classified as initial (20–35), intermediate (36–50), sufficient (51–65) and high (66–80). A model was developed and theoretically substantiated for the first time, comprising three blocks: goals and methodology, content and process, and diagnostics and outcomes. It draws on competence-based, activity-based, learner-centred and game-based approaches. Game competence development proceeds through three stages: motivation and orientation, activity-based development, and reflection and generalisation. For the first time, the pedagogical conditions for developing primary school pupils' game competence were identified and theoretically substantiated: fostering primary school pupils' interest in and positive attitudes towards game-based physical activity; ensuring targeted instruction for primary school pupils in game actions, the rules of active games and elements of sports games; and organising a holistic game-based learning environment within lessons and extracurricular activities. The pedagogical experiment used a quasi-experimental design and ran from September 2024 to May 2025 at Lutsk Lyceum No. 21 named after Mykhailo Kravchuk and Lutsk Gymnasium No. 19. It involved 231 primary school pupils in grades 3–4: 115 in the control group and 116 in the experimental group. Groups were formed from intact classes without individual randomisation. The same three independent experts conducted pre- and post-experiment assessments. Each indicator's score was the median of their ratings. Kendall's coefficient of concordance W ranged from 0.72 to 0.89 ($p < 0.001$). No statistically significant baseline between-group differences were found in the overall distribution of competence levels or total scores. The primary outcome was the individual change in total score, ΔS: its median was 3.0 points in the control group and 8.0 in the experimental group; the between-group difference was statistically significant ($U = 1861.0$; $p < 0.001$). Additional analysis found statistically significant post-experiment between-group differences for the motivational-value and cognitive-game criteria, but not for the activity-motor or social-personal criteria. The findings support the effectiveness of implementing the model under the identified pedagogical conditions in the participating schools, within the limitations of the quasi-experimental design. Instructional materials were developed to implement the model in physical education lessons and extracurricular activities, along with the author's teaching resource "Developing Game Competence in Physical Education Lessons for Primary School Pupils" and diagnostic instruments. The main research outcomes were integrated into educational practice at the participating schools and into the professional preparation of future educators at Lesya Ukrainka Volyn National University, Lutsk Pedagogical Institute and Rivne State University of Humanities.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0125U004360

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Шевчук, О. П. (2022). Особливості навчання фізичної культури молодших школярів в умовах Нової української школи. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві, 4(60), 53–58.

https://doi.org/10.29038/2220-7481-2022-04-53-58.

- Шевчук, О. П, & Бєлікова, Н.О. (2023). Розвиток ключових компетентностей НУШ засобами ігрової діяльності у початковій школі. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт), 12(172), 182-186. https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2023.12(172).36. Особистий внесок здобувача полягає в аналізі й систематизації наукових джерел, характеристиці ігрової компетентності, розкритті можливостей ігрової діяльності для розвитку ключових компетентностей здобувачів початкової освіти та формулюванні висновків.
- Шевчук, О. П., & Бєлікова , Н. О. (2025). Оцінка залученості молодших школярів до ігрової діяльності та фактори, що впливають на її розвиток. Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15, 5К(191), 219-224. https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.05k(191).47. Особистий внесок здобувача полягає в розробленні анкети, організації та проведенні онлайн-опитування здобувачів початкової освіти, опрацюванні й аналізі одержаних результатів.
- Шевчук, О. П. (2025). Аналіз застосування ігрових методів на уроках фізичної культури початкової школи в умовах НУШ. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. №1 (69), 3–10. https://doi.org/10.29038/2220-7481-2025-01-03-10.
- Шевчук, О. П. (2025). Ігрова діяльність у контексті взаємодії школи та родини: результати опитування батьків. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві, 3(71), 22-27. https://doi.org/10.29038/2220-7481-2025-03-22-27.
- Бєлікова, Н. О., & Шевчук, О. П. (2026). Моніторинг сформованості ігрової компетентності учнів початкової школи у процесі фізичного виховання. Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт), 3(202), 19–24. https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2026.03(202).03. Особистий внесок здобувача полягає в уточненні змісту поняття «ігрова компетентність», визначенні її компонентів, критеріїв, показників і рівнів сформованості та обґрунтуванні системи моніторингу.
- Шевчук, О. П., & Усачов, В. М. (2026). Педагогічні умови формування ігрової компетентності здобувачів початкової освіти в умовах компетентнісно орієнтованого фізичного виховання. Педагогічна Академія: наукові записки, (29).1–19. https://doi.org/10.5281/zenodo.20358656. Особистий внесок здобувача полягає у визначенні й теоретичному обґрунтуванні педагогічних умов формування ігрової компетентності здобувачів початкової освіти, розкритті змісту їх реалізації у процесі компетентнісно орієнтованого фізичного виховання.
- Шевчук, О. П. (2022). Особливості формування ігрової компетентності учнів початкової школи. Актуальні проблеми розвитку природничих та гуманітарних наук : збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених, студентів та аспірантів, м. Луцьк, 11 листопада 2022 р. / відп. ред.: Г. С. Голуб, М. О. Зінченко. Луцьк, 2022. С. 88–89.
- Шевчук, О. П. (2023). Різновиди фітнесу у фізичній культурі молодших школярів. Фітнес, харчування та активне довголіття : збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, м. Луцьк, 22 березня 2023 р. Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2023. С. 31–32.
- Шевчук, О. П. (2023). Використання інтерактивних технологій на уроках фізичної культури в початковій школі. Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень : матеріали XVII Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених, м. Луцьк, 16–17 травня 2023 р. Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2023. С. 909–913.
- Шевчук, О. П. (2023). Роль українських народних рухливих ігор у формуванні національно-патріотичного духу серед учнів початкової школи. Актуальні питання впливу довкілля, фізичного виховання та спорту на здоров'я людини : збірник наукових матеріалів VI Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції, м. Бердянськ, 28–29 вересня 2023 р. / гол. ред. С. Г. Кушнірюк. Бердянськ: БДПУ, 2023. № 6. С. 71–74.

- Шевчук, О. П. (2024). Вплив ігрової діяльності на мотивацію навчання та формування ключових компетентностей школярів на уроках фізичної культури. Фізична культура в закладах освіти : стан і перспективи розвитку: збірник тез доповідей V Регіональної науково-практичної конференції, 24–26 травня 2024 р. / уклад. І. М. Іванишин. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2024. С. 70–72.
- Шевчук, О. П. (2025). Традиції та інновації у формуванні ключових компетентностей молодших школярів на уроках фізичної культури. Історія фізичної культури і спорту народів Європи : збірник тез доповідей VIII Міжнародного наукового конгресу істориків фізичної культури, м. Луцьк, 25–26 вересня 2025 р. / уклад.: А. В. Цьось, С. Я. Індика. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2025. С. 38–39.
- Шевчук О. П., Усачов В. М., Бєліков О. В. Методи навчання у формуванні ігрової компетентності здобувачів початкової освіти в умовах компетентнісно орієнтованого фізичного виховання. Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень : матеріали XX Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених, м. Луцьк, 12–13 травня 2026 р. Луцьк : Вежа-Друк, 2026. С. 763–766. Особистий внесок здобувача полягає в систематизації методів навчання, визначенні їх можливостей у формуванні ігрової компетентності здобувачів початкової освіти та розкритті особливостей їх застосування в умовах компетентнісно орієнтованого фізичного виховання.
- Шевчук, О. П. (2026). Ігрова діяльність у формуванні ігрової компетентності здобувачів початкової освіти: зарубіжний науковий досвід. Фізична активність і якість життя людини: матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції, м. Луцьк, Волинська область, 11–12 червня 2026 р. С. 1–2.
- Шевчук О. П. Розвиток ігрової компетентності школярів початкових класів на уроках фізичної культури: методична розробка. Луцьк, 2022. 70 с.

Наукова (науково-технічна) продукція: методичні документи

Соціально-економічна спрямованість: підвищення якості початкової освіти та фізичного виховання здобувачів початкової освіти

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0125U004360

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бєлікова Наталія Олександрівна

2. Nataliia O. Belikova

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2789-7586

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пасічник Вікторія Михайлівна

2. Viktoriya Pasichnyk

Кваліфікація: д. фіз. вих., професор, 24.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6381-1471

Додаткова інформація: Scopus ID: 57021677400

Повне найменування юридичної особи: Львівський державний університет фізичної культури ім. Івана Боберського

Код за ЄДРПОУ: 34606048

Місцезнаходження: вул. Костюшка, Львів, 79007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство молоді та спорту України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Зорочкіна Тетяна Сергіївна

2. Tetiana S. Zorochkina

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6321-0852

Додаткова інформація: https://scholar.google.com/citations?user=7aePTqQAAAAJ&hl=ru

Повне найменування юридичної особи: Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 02125622

Місцезнаходження: бульвар Шевченка, Черкаси, Черкаський р-н., 18031, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дишко Олеся Леонідівна

2. Olesia L. Dyshko

Кваліфікація: к. пед. н., доцент, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1310-6950

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Десятник Катерина Володимирівна

2. Kateryna Desyatnyk

Кваліфікація: к. пед. н., доц., 13.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9804-2863

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Пріма Дмитро Анатолійович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Пріма Дмитро Анатолійович
Відповідальний за підготовку облікових документів	Шевчук Олександр Петрович
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна